

PÁL JÓZSEF

1790
Határ és szabadság
az irodalomban

1790. Határ és
az irodalomban
300 pld

1790

Határ és szabadság az irodalomban

Pál József

1790

Határ és szabadság
az irodalomban

AKADÉMIAI KIADÓ, BUDAPEST

A kötet megjelenését a TÁMOP 4.2.1.B projekt támogatta.

Lektorálta
Fried István

A fedélen
Canaletto: A Galleria dell'Accademia di San Luca loggiájáról látható lépcső
és diadalív (Róma, San Luca Nemzeti Akadémia Képtára)

ISBN 978 963 05 9153 9

Kiadja az Akadémiai Kiadó,
az 1795-ben alapított
Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja
1117 Budapest, Prielle Kornélia u. 19.
www.akademiaikiado.hu

Első magyar nyelvű kiadás: 2012

© Pál József, 2012
© Akadémiai Kiadó, 2012

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó Zrt. igazgatója
Felelős szerkesztő: Vajda Lőrinc
Szerkesztette: Láng László
Termékmenedzser: Egri Róbert
Tipográfia és tördelés: Candid Kft.
Borító: Berkes Tamás
A nyomdai munkálatokat az Akadémiai Nyomda Kft. végezte
Felelős vezető: Ujvárosi Lajos
Martonvásár, 2012
Kiadványszám: TK110028
Megjelent 13,75 (A/5) ív + 4 oldal melléklet terjedelemben

Minden jog fenntartva, beleértve a sokszorosítás, a nyilvános előadás,
a rádió- és televízióadás, valamint a fordítás jogát,
az egyes fejezeteket illetően is.

Printed in Hungary

Tartalom

Bevezető. Régi rendszer, új energia	7
A <i>határ</i> szó jelentéséről a 18. század második felében	15
<i>Limite</i>	16
Az ésszerű politikai cselekvés korlátai	19
Történelmi példák	20
Felvilágosult despotizmus.	27
A „megbilincselte költészet” küzdelme	33
A zseni természetéről (Diderot, Kant)	33
Titanizmus és szabadság	38
Az ördög pártján	44
Végtelen	52
Elvágódás (Roma aeterna).	55
<i>Caput Mundi. Communis Patria. Mater Gentium</i>	60
<i>Roma vidua, Roma phoenix, Roma-amor</i>	61
Hermész és Orpheusz nevével	69
A hermetikus hagyomány a 18. században	69
Kazinczy Orpheusáról	85
„Egy a’ nyelv, egy a’ nemzet”	86
A hermetikus hagyomány Kazinczynál és Pálóczi Horváth Ádámnál	94
Az <i>Orpheus</i> bevezetője és a „Világosság”	99
A lélek halhatatlansága	111
Törvények	119
A kortárs olasz költészet szerepe	123
Művészeti ágak szinergiája	134

A látott Saul és a hallott Dávid Alfieri	
tragédiájában	135
Az éjszaka utolsó és a hajnal első órája	137
Látás, hallás és zene	139
A melodráma ellen	141
Gátlások nélkül (<i>Don Giovanni</i>)	143
„ahol a szó és a zenei hang eggyéolvad”	146
„Andiam”	151
Utazási irodalom	157
Élet és halál között	165
Laokoón fájdalma	166
A sírokról	170
Továbbélés az emlékezetben	171
Az átjáró	176
Határ, halál és átváltozás Csokonainál (<i>A pillangóhoz</i>)	179
Faust üdvözlése (Kegyelem és küldetés a <i>Commediában</i>	
és a <i>Faustban</i>)	185
A személyiség struktúrája	188
A hős pályája	191
Látomás és dráma	195
Post mortem	198
Küldetés, kegyelem, tett	200
Felhasznált irodalom	205
A szerző tanulmányai a témakörben	211
Névmutató	213